

Warszawa, dnia 22 grudnia 2016 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

ROW.wrt.540.11.2016

Wg rozdzielnika

W dniach 18 października 2016 r. oraz 8 listopada 2016 r. odbyły się spotkania z przedstawicielami urzędów marszałkowskich, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) oraz lokalnych grup działania (LGD), które były poświęcone wdrażaniu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020) w zakresie działań pozostających w kompetencjach samorządów województw. Wszystkim uczestnikom spotkań dziękuję za zaangażowanie, pracę oraz cenne uwagi zgłoszone podczas warsztatów. Wszelkie uwagi zostały przeanalizowane, a wynik tej analizy stanowi podstawę do dalszych działań podejmowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) w celu zapewnienia efektywnego systemu wdrażania działań pozostających w kompetencjach samorządów województw.

W pierwszej części spotkania z przedstawicielami urzędów marszałkowskich i ARiMR omówiono aktualny stan wdrażania działań delegowanych PROW 2014-2020, a także zaprezentowano informacje dotyczące bieżącego stanu, toczących się w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) oraz w ARiMR, prac nad aktami prawnymi i procedurami, regulującymi ich realizację.

Druga część spotkania miała charakter warsztatowy i obejmowała trzy sesje. W ich trakcie podzieleni na siedmioosobowe grupy uczestnicy, mieli za zadanie:

- 1) zidentyfikować główne bariery we wdrażaniu zadań delegowanych PROW 2014-2020, w szczególności w obszarach związanych z nadzorem/kontrolą, informacją/komunikacją, a także kwestiami prawnymi i finansowymi;
- 2) wskazać propozycje ograniczenia lub eliminacji przedmiotowych barier;
- 3) omówić zasady dobrej współpracy pomiędzy instytucją zarządzającą, agencją płatniczą, instytucjami wdrażającymi oraz beneficjentami wsparcia.

Głównym celem spotkania z LGD było zidentyfikowanie barier we wdrażaniu rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) oraz barier w kluczowych obszarach realizacji lokalnych strategii rozwoju (LSR), wskazanych przez LGD, na obecnym etapie PROW 2014-2020, a także wypracowanie propozycji działań na rzecz eliminacji lub ograniczenia wskazanych barier

w ww. zakresie. Podczas spotkania podjęto również próbę wypracowania zasad gwarantujących dobrą współpracę pomiędzy LGD a pozostałymi podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie działania LEADER tj. samorządami województw (SW), ARiMR oraz MRiRW. Jego przebieg miał analogiczny układ jak w przypadku wcześniejszego spotkania z SW i ARiMR, tj. składał się z części poświęconej bieżącemu stanowi wdrażania działania LEADER i prac legislacyjnych dotyczących RLKS oraz części warsztatowej. Celem prac grup warsztatowych było:

- zidentyfikowanie barier we wdrażaniu RLKS oraz propozycji rozwiązań w obszarach: prawo i finanse, nadzór i kontrola, informacja i komunikacja, a w następnej kolejności w obszarach: przedsiębiorczości (zasad przyznawania i rozliczania pomocy), osiągania kamieni milowych, monitoringu i ewaluacji LSR (określaniu wskaźników, systemu monitorowania wskaźników, prowadzenia ewaluacji zewnętrznych oraz samoewaluacji),
- wypracowanie zasad gwarantujących dobrą współpracę w relacjach LGD a MRiRW, LGD a ARiMR, LGD i SW oraz LGD a LGD.

Szczegółowe zestawienie zidentyfikowanych barier, propozycji ich wyeliminowania oraz stanowisko MRiRW wobec zagadnienia ujęto w zestawieniu tabelarycznym stanowiącym załącznik do niniejszego pisma.

Mając na względzie powyższe, planuje się podjęcie następujących działań:

- 1) ścisła współpraca z Grupą Roboczą przy Konwencie Marszałków oraz udział w pracach Grupy Roboczej LEADER mającej na celu przegląd przepisów prawa, procedur i interpretacji; Ewentualne przygotowanie stosownych projektów zmian przepisów/formularzy/procedur;
- 2) wypracowanie wspólnie z Sekretariatem Centralnym i Sekretariatami Regionalnymi KSOW oraz przy udziale LGD katalogu obowiązkowych szkoleń i spotkań do zrealizowania w ramach Regionalnych Planów Działania KSOW ;
- 3) organizacja spotkania nt. RLKS i wystąpienie do Ministerstwa Rozwoju z prośbą o powołanie stałego zespołu;

Spotkanie nt. RLKS zostało zaplanowane na 5 stycznia 2017 r., a do Ministerstwa Rozwoju MRiRW wystąpiło z prośbą o rozważenie możliwości powołania stałego zespołu dedykowanego RLKS. W opinii MRiRW taka grupa, pozwoliłaby na bieżąco rozstrzygać wątpliwości związane z finansowaniem strategii z czterech różnych funduszy, co z kolei przełożyłoby się na realne usprawnienie wdrażania RLKS w tych województwach, w których wdrażane są strategie wielofunduszowe.

- 4) wypracowanie w ramach Grupy Roboczej LEADER przyjaznych w odbiorze opracowań najistotniejszych kwestii (na bazie już funkcjonującej listy pytań i odpowiedzi);

Opracowania są w trakcie przygotowania, nad materiałem pracują członkowie Grupy Roboczej LEADER, w skład której wchodzi przedstawiciele poszczególnych samorządów województw,

powołanej przez ARiMR. Przewiduje się również udział w opiniowaniu tych opracowań przez przedstawicieli LGD.

5) opracowanie wytycznej do kontroli systemowej w LGD.

Przedmiotowa wytyczna będzie dotyczyć kontroli w LGD wykonywanych przez Zarząd Województwa w ramach zobowiązania określonego w § 6 pkt 6 umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (umowa ramowa) w zakresie PROW 2014 - 2020. Kontrole te są przeprowadzane nie rzadziej niż raz w roku i mają na celu potwierdzenie wykonywania przez LGD zobowiązań określonych w § 5 umowy ramowej. Celem Wytycznych jest określenie możliwych do zastosowania przez Zarząd Województwa reguł dotyczących sposobu przeprowadzania kontroli LGD mających na celu potwierdzenie wykonywania przez LGD zobowiązań określonych w umowie ramowej. W ramach wytycznej opracowywana jest lista kontrolna zagadnień, które będą przedmiotem kontroli. Lista kontrolna będzie miała charakter uniwersalny, tak aby w razie potrzeby i woli instytucji zarządzających pozostałymi Funduszami EFSI, mogła być wykorzystana na potrzeby kontroli prowadzonych w ramach programów innych niż PROW 2014-2020.

W nawiązaniu do zidentyfikowanej bariery w postaci licznych a czasem nie do końca spójnych interpretacji przepisów, wydawanych przez MRiRW oraz ARiMR, MRiRW po przeanalizowaniu treści pism zawierających prośbę o interpretację przepisów oraz treści odpowiedzi na te pisma, zauważa, że w znacznej większości przypadków pisma MRiRW nie zawierają interpretacji, a więc wykładni praktycznego stosowania przepisów aktów prawnych, a jedynie wskazanie przepisów, które mają zastosowanie w przedstawionym w piśmie interesanta przypadku. Ponadto, podnoszony przez uczestników ww. spotkań brak spójności odpowiedzi wynika z różnego stopnia szczegółowości okoliczności towarzyszących danej sprawie, które często są kluczowe dla możliwości odpowiedzi na pytanie o możliwość uzyskania wsparcia w ramach PROW 2014-2020. W związku z powyższym, aby uniknąć tendencji do zawężającej interpretacji przepisów dotyczących zasad i warunków uzyskania wsparcia w ramach działań i poddziałań PROW 2014-2020, MRiRW proponuje aby podmioty zaangażowane we wdrażanie tych działań i poddziałań ograniczyły liczbę zapytań kierowanych do MRiRW i ARiMR, na rzecz bezpośredniego stosowania przepisów prawa powszechnie obowiązującego. Celem przepisów zaprojektowanych dla działania LEADER w PROW 2014-2020 było pozostawienie jak największej elastyczności tak aby w jak największym stopniu możliwa była realizacja oddolnego podejścia.

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU

Ryszard Zarudzki

Załącznik – podsumowanie warsztatów z SW i LGD

Rozdzielnik:

Pan Cezary Przybylski

Marszałek Województwa Dolnośląskiego
Wybrzeże Juliusza Słowackiego 12-14, 50-411 Wrocław

Pan Piotr Calbecki

Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Plac Teatralny 2, 87-100 Toruń

Pan Sławomir Sosnowski

Marszałek Województwa Lubelskiego
ul. Artura Grottgera 4, 20-029 Lublin

Pani Elżbieta Polak

Marszałek Województwa Lubuskiego
ul. Podgórna 7, 65-057 Zielona Góra

Pan Witold Stępień

Marszałek Województwa Łódzkiego
Al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź

Pan Jacek Krupa

Marszałek Województwa Małopolskiego
ul. Raclawicka 56, 30-017 Kraków

Pan Adam Struzik

Marszałek Województwa Mazowieckiego
ul. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa

Pan Andrzej Buła

Marszałek Województwa Opolskiego
ul. Piastowska 14, 45-082 Opole

Pan Władysław Ortyl

Marszałek Województwa Podkarpackiego
ul. Cieplińskiego 4 35-010 Rzeszów

Pan Jerzy Leszczyński

Marszałek Województwa Podlaskiego
ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 1, 15-888 Białystok

Pan Mieczysław Struk

Marszałek Województwa Pomorskiego
ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk

Pan Wojciech Saluga

Marszałek Województwa Śląskiego
ul. Ligonía 46, 40-037 Katowice

Pan Adam Jarubas

Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
Aleja IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

Pan Gustaw Marek Brzezín

Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego
ul. Emilii Plater 1, 10-562 Olsztyn

Pan Marek Woźniak

Marszałek Województwa Wielkopolskiego
Al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań

Pan Olgierd Geblewicz

Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego
ul. Korsarzy 34, 70-540 Szczecin

Pan Daniel Obajtek

Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
ul. Poleczki 33, 02 - 822 Warszawa

Pan Ryszard Kamiński

Prezes Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich
ul. Smolna 34 lok. 7, 00-375 Warszawa

Pan Janusz Bartczak

Prezes Zarządu Polskiej Sieci LGD
ul. Dąbrowskiego 6, 78-600 Wałcz

Stowarzyszenie „Razem Na Wyżyny”

ul. Cicha 72, 42-233 Mykanów

LGD „Powiatu Świdwińskiego”

ul. Kołobrzaska 43, 78-300 Świdwin

Stowarzyszenie „Brzesko-Oławska Wieś Historyczna”

Krzyżowice 72, 49-332 Olszanka

LGD „Owocowy Szlak”

ul. Lubelska 4, 24-300 Opole Lubelskie

LGD Partnerstwo Ducha Gór

ul. Konstytucji 3 Maja 25, 58-540 Karpacz

LGD "Kraina Dinozaurów"

ul. J. Słowackiego 18, 46-040 Ozimek

Fundacja Rozwoju Gmin „PRYM”

ul. Ozorkowska 3, 95-045 Parzęczew

Stowarzyszenie Światowid

Małachowo Szemborowice 12, 62-230 Witkowo

Stowarzyszenie „Lider Pojezierza”

Sądowa 8, 74-320 Barlinek

LGD „Bory Tucholskie”

ul. Murowa 8, 89-500 Tuchola

LGD Sandry Brdy

ul. Wysoka 3/212, 89-600 Chojnice

Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Mroga”

ul. 11 Listopada 65, 95-040 Koluszki

Stowarzyszenie LGD „Nad Białą Przemszą”

ul. Skalska 20, Wolbrom

Stowarzyszenie „Razem dla Radomki”

ul. Wernera 9/11, 26-600 Radom

Stowarzyszenie „Lasowiacka Grupa Działania”

ul. Słowackiego 1a, 39-460 Nowa Dęba

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kwiat Lnu

ul. Dworcowa 33, 58-420 Lubawka

LGD Zielona Dolina Odry i Warty

ul. 1 Maja 1B, 69-113 Górzycy

Stowarzyszenie „Południowa Warmia”

ul. Mickiewicza 40, 11-010 Barczewo

LGD Gościnna Wielkopolska

ul. Powstańców Wlkp. 43, 63-830 Pępowo

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Krajna Złotowska

Aleja Piasta 32, 77-400 Złotów

Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Świętokrzyskiej

ul. Rynek 26, 26-025 Łągów

LGD Puszcza Knyszyńska

ul. Piłsudskiego 17, 16-030 Supraśl

LGD Partnerstwo dla Krajny i Pałuk

ul. Powstańców Wielkopolskich 6, 89-100 Nakło nad Notecią

LGD Zielone Światło

ul. Piastów 10 B, 66-600 Krosno Odrzańskie

Podhalańska LGD

ul. Jana Pawła II 310, 34-425 Biały Dunajec

LGD „Zielony Wierzchołek Śląska”

ul. Staszica 12, 42-100 Kłobuck

LGD „Kurpsie Razem”

ul. Plac Wolności 60, 07-430 Myszyniec

LGD „Zielone Bieszczady”

ul. Rynek 27/28, 38-700 Ustrzyki Dolne

LGD „Nad Czarną i Pilicą”

ul. Konecka 12, 26-070 Łopuszno

Podsumowanie warsztatów z SW i LGD

Bariera	Propozycja rozwiązania	Stanowisko MRiRW
Obszar: prawo i finanse		
Złożoność przepisów prawa - częste zmiany przepisów prawa, - niewystarczający udział w konsultacjach w procesie legislacyjnym (zbyt krótkie terminy na przekazanie uwag) Procedury często wykraczają poza przepisy prawa, próbując je doprecyzować Dodatkowo: LGD: zbyt ogólne i niejednoznaczne przepisy prawa, błędy w formularzach wniosków i instrukcjach, nieudostępnione procedury stosowane przez SW (w szczególności karty weryfikacji), zbyt ogólne wytyczne dla LGD SW: zbyt szczegółowe przepisy prawa, brak elastyczności	Powołanie Grupy ds. przeglądu legislacji i procedur w celu weryfikacji ich spójności	MRiRW popiera przeprowadzenie przeglądu przepisów prawa i procedur. W ARiMR w dniu 30 listopada br. odbyło się pierwsze spotkanie z wybranymi SW mające na celu analizę opracowanych procedur, przepisów prawa oraz interpretacji w siedmiu podstawowych zakresach. ZAKRES NR 1. koszty planowane do poniesienia przez grantobiorcę a koszty wynagrodzenia i inne świadczenia, o których mowa w Kodeksie Pracy (...), przygotowuje ŚBRR Województwa Świętokrzyskiego ZAKRES NR 2. pożyczki preferencyjne, przygotowuje – ŚBRR Województwa Świętokrzyskiego; ZAKRES NR 3. Kody PKD - a paragraf 8 rozporządzenia, przygotowuje – UM Województwa Opolskiego; ZAKRES NR 4. Definicja środka transportu, przygotowuje – UM Województwa Kujawsko-Pomorskiego; ZAKRES NR 5. Wkład rzeczowy, przygotowuje – UM Województwa łódzkiego; ZAKRES NR 6. Definicja miejsca pracy (w odniesieniu do dodatkowych kryteriów), przygotowuje – UM Województwa Podkarpackiego; ZAKRES NR 7. Ponoszenie kosztów a zasiłek opiekuńczy, chorobowy, przygotowuje – DDD ARiMR. ZAKRES NR 8 Badanie racjonalności operacji, w sytuacji, gdyby biznesplan będzie wskazywał możliwość pozostawania w KRUSIE, przygotowuje – DDD ARiMR ZAKRES NR 9 Ryczałt a koszty kwalifikowalne w § 17 rozporządzenia"

		w kontekście zapisów umowy o przyznaniu pomocy oraz WoP, przygotowuje – DDD ARiMR Celem jest sporządzenie łatwych w odbiorze opracowań w tych zakresach oraz wskazanie czy nie ma konieczności dokonania zmian w procedurach, formularzach czy przepisach prawa. Tematy podzielono pomiędzy osoby obecne a termin na przygotowanie opracowania to 13 grudnia 2016 r. Do rozstrzygnięcia kwestia udziału reprezentantów LGD w analizie. Proponuje się ustalenie z ARiMR aby uwzględniła w konsultacjach przedstawicieli LGD, którzy zostali wskazani przez LGD do pracy nad formularzami wniosków i brali już udział w opiniowaniu.
Różne interpretacje przepisów prawa - zbyt długie oczekiwanie na interpretacje - nadinterpretacja przepisów zarówno przez LGD i SW	Wspólna baza interpretacji dostępna na stronach MRiRW Wskazanie jasnej ścieżki występowania o interpretacje	Na wniosek MRiRW, ARiMR zamieściła w dniu 30 listopada br. listę pytań i odpowiedzi w podziale na tematy, która będzie aktualizowana co dwa tygodnie w piątek. Jednocześnie wskazano, że właściwą ścieżką jest zapytanie o interpretację najpierw SW, który w razie potrzeby skorzysta z własnych służb prawnych. W przypadku dalszych wątpliwości pismo może być kierowane na szczebel centralny. Proponuje się również aby SW w ramach powołanej już Grupy Roboczej analizowały powstające wątpliwości i konsultowały stanowiska. Proponuje się jednak ograniczyć liczbę interpretacji, ponieważ docelowo często prowadzą one do niepotrzebnego zawężania przepisów prawa. LGD i SW powinny wziąć odpowiedzialność za bezpośrednie stosowanie przepisów prawa bez występowania o opinie do MRiRW/ARiMR w jednostkowych sprawach. Jednocześnie doświadczenie okresu 2007-2013 nie wskazuje na błędne rozumienie przez LGD i SW przepisów prawa odnośnie kwalifikowalności operacji co jest głównym przedmiotem obecnych zapytań. Zakres operacji realizowanych w ramach działania LEADER celowo jest otwarty i szeroki i nie należy go doprecyzowywać interpretacjami.

RLKS Niespójne nazewnictwo w przepisach prawa Niespójności pomiędzy wytycznymi MR i rozporządzeniami MRiRW Brak wskazania instytucji koordynującej RLKS w Polsce LGD: różne regulacje dotyczące protestów, inne zasady finansowania kosztów bieżących i animacji w EFROW i EFS	Jedna wytyczna dla LGD uwzględniająca rozporządzenia MRiRW i wytyczne MR Uspójnienie przepisów w zakresie protestów i kosztów bieżących	Doprecyzowanie przepisów dotyczących protestów zostało już uwzględnione w procedowanej obecnie w Sejmie zmianie ustawy o ROW. Opracowanie przez SW i LGD listy najważniejszych niespójności, rozbieżności w celu przedyskutowania ich z przedstawicielami MR przy udziale MRiRW. Dotychczas dostaliśmy jedynie zagadnienia problematyczne od UM Kujawsko-Pomorskiego. Proponuje się wystąpienie do obu UM, MR oraz Sieci LGD w obu województwach z propozycją spotkania (styczeń 2017) oraz prośbą o wskazanie kwestii problemowych. W obecnym porządku prawnym nie ma możliwości wskazania MRiRW jako instytucji koordynującej RLKS w Polsce. Została jedynie uznana wiodąca rola w zakresie interpretacji przepisów ustawy o RLKS.
Szttywne reguły dofinansowania - sztywny procent dofinansowania dla jednostek sektora finansów publicznych (63,63%) - sztywna kwota premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej	Elastyczne podejście	MRiRW w czerwcu br. uzyskało pozytywną opinię KM PROW 2014-2020 w zakresie uelastycznienia podejścia do poziomu dofinansowania dla jst. Zmiana PROW w tym zakresie zostanie wystana jeszcze w tym roku. Równolegle można będzie rozpocząć procedowanie zmian w przepisach krajowych. W listopadzie MRiRW przedstawiło szczegółową analizę zagadnienia i zaproponowano, że do czasu zmian PROW 2014-2020 należy przy opracowaniu kosztorysów inwestorskich sugerować się cenami z niższych przedziałów szczególnie, że doświadczenie PROW 2007-2013 oraz pierwsze doświadczenia PROW 2014-2020 wskazują na występujące znaczne oszczędności na etapie zamówień publicznych W odpowiedzi w dniu 5 grudnia br. Grupa Robocza SW wysłała swoje stanowisko, jednak propozycja SW wykracza poza obowiązujące przepisy. W odniesieniu do premii obecnie trwają konsultacje unijnych aktów prawnych w ramach Omnibus gdzie wśród projektowanych zmian jest

		zmiana w ust. 5 art. 67 rozporządzenia 1303/2013 umożliwiająca ustalanie kwoty premii każdorazowo na podstawie projektu budżetu. Jednak wciąż prowadzone są konsultacje ostatecznego brzmienia tego przepisu i strona polska przedstawia swoje uwagi w tym zakresie. Z chwilą wejścia w życie tych zmian możliwe będą zmiany podejścia na poziomie przepisów krajowych.
Niewystarczające środki dla SW w ramach Pomocy Technicznej		MRiRW w czerwcu br. uzyskało pozytywną opinię KM PROW 2014-2020 w zakresie realokacji środków na pomoc techniczną. Zmiana PROW w tym zakresie zostanie wysłana jeszcze w tym roku.
Niewystarczające środki w ramach działania Podstawowe usługi....		W miarę postępu wdrażania PROW 2014-2020 proponuje się mieć na uwadze ewentualną realokację.
Niewystarczające środki w ramach kosztów bieżących – problem zaliczkowania i wyliczania kwoty do wypłaty na podstawie środków wypłaconych w ramach poddziałania 19.2		Alokacja na działania LEADER stanowi wymagane przepisami unijnymi 5%. Również ze względu na przepisy unijne (art. 35 ust. 2 rozporządzenia 1303/2013) i wytyczne KE nie jest możliwe inne podejście do stawki ryczałtowej stosowanej w odniesieniu do kosztów bieżących i animacji.
Niewystarczające odzwierciedlenie specyfiki regionalnej w regionalnych kryteriach wyboru w ramach działania Podstawowe usługi...		Konieczne jest doprecyzowanie problemu przez SW, które przy wyborze kryteriów regionalnych miały bardzo dużą swobodę, ingerencja MRiRW ograniczała się jedynie do kwestii legislacyjnych. Zdaniem ROW jednak rzeczywście obecnie kryteria regionalne w niewielkim stopniu odwołują się do specyfiki regionalnej i wiele kryteriów powtarza się w kilku województwach na co zwracała też uwagę KE na ostatnim KM PROW 2014-2020
Brak generatora wniosków		W dniu 30 listopada br. ARiMR udostępniła na swojej stronie generator wniosków dla działania LEADER poddziałanie 19.2 (z wyłączeniem projektów grantowych i operacji własnych)
Obszar: informacja i komunikacja		
Niewystarczająca współpraca LGD-SW-ARiMR-MRiRW, brak zaufania do	Wykorzystanie KSOW Opiekunowie LSR	Proponuje się przede wszystkim wzmocnienie współpracy na linii LGD-SW, głównie poprzez wskazanie obowiązkowych spotkań,

LGD	Praktyki dla LGD w SW również jako wsparcie w sytuacji spiętrzenia naborów.	szkoleń które powinien SW organizować w ramach KSOW. Proponuje się również promowanie idei opiekunów LSR. Jeśli chodzi o praktyki w SW, to były już takie przykłady w okresie 2007-2013 można również to wskazać jako element szkoleniowy w ramach planu działania KSOW. Jednak jeśli chodzi o wykonywanie zadań dotyczących kontroli administracyjnej wniosków wydaje się, że ze względu na kryteria akredytacyjne i konieczność zdania egzaminów nie ma możliwości aby LGD wykonywały zadania pracowników UM.
Niewystarczająca współpraca pomiędzy SW, brak koordynacji oraz wymiany informacji	Reaktywowanie Grupy Roboczej PROW przy Konwencie Marszałków	Grupa Robocza jest w trakcie powoływania. Jej przewodniczącym został pan Paweł Czystych z Woj. Dolnośląskiego a zastępcami pani Justyna Durzyńska z Woj. Pomorskiego oraz pani Elżbieta Siemiątkowska z Woj. Kujawsko-Pomorskiego.
Niewystarczająca współpraca pomiędzy LGD		Jest to w dużej mierze kwestia pozostająca poza kompetencjami MRiRW. Z informacji uzyskanych od FAPA wynika że została utworzona na Facebook grupa dla polskich LGD co może pozytywnie wpłynąć na wymianę informacji pomiędzy LGD. Ponadto podczas konferencji w Rawie Mazowieckiej pojawiły się liczne głosy o konieczności powołania stałego biura Polskiej Sieci LEADER w Warszawie, gdzie zatrudniona byłaby osoba do bieżących kontaktów. Proponuje się również aby BPT w ramach opracowywanych planów działania wskazało we współpracy z ROW pewne obowiązkowe elementy dla Regionalnych Sekretariatów KSOW – np. obowiązek organizacji cyklicznych spotkań konsultacyjnych z LGD.
Niewystarczająca reprezentacja LGD e Komitecie Monitorującym PROW 2014-2020	Zwiększenie liczby LGD	W ramach KM PROW 2014-2020 powołana została 10-osobowa Grupa Robocza ds. RLKS –może należałoby ponownie przeanalizować jej skład i zadania.
Brak współpracy z MR w zakresie rozwiązań dotyczących RLKS	Wyznaczenie podmiotu wiodącego z kompetencjami do rozstrzygania	Proponuje się wystąpienie do MR z prośbą o spotkanie. Jednocześnie konieczne jest ustalenie stałego składu osób które utworzą grupę ds. RLKS. Biorąc jednak pod uwagę, że koordynacja funduszy europejskich jest w MR wydaje się, że jej powołanie pozostaje w gestii MR. MRiRW

Zbyt mało szkoleń bezpośrednich		wystąpi z oficjalną prośbą o powołanie takiej grupy. W przypadku szkoleń dla SW wiodącą rolę powinna odgrywać ARiMR jako instytucja opracowująca wzory dokumentów i procedury. Jeśli chodzi o szkolenia dla LGD to ich finansowanie możliwe jest w ramach KSOW. W grudniu br. rozpoczęła się kilkumodułowe szkolenia dla LGD wykonywane na zlecenie MRiRW. Wydaje się jednak, że nie jest możliwe ich częste powtarzanie ze względu na koszty oraz konieczność przeprowadzania długotrwałego postępowania przetargowego. SW w ramach środków KSOW powinno zapewnić cykliczne szkolenia dla LGD oraz możliwość odbycia praktyk. KSOW centralny powinien w ramach planu działania odgórnie wskazać na te szkolenia i kwoty. ROW wystąpi do BPT o skoordynowanie tej sprawy.
Nadzór i kontrola Różne podejście w SW do kontrolowania ryczałtu Rozbieżność w zasadach przeprowadzania kontroli w LGD przez SW Niewspółmierność kar do przewinień w umowie ramowej. Ryzyko nieosiągnięcia kamieni milowych	Jasne zasady odnośnie rozliczania ryczałtu Jeden dokument regulujący zasady przeprowadzania kontroli systemowych	W przypadku PROW 2014-2020 MRiRW nie akceptuje procedur. Są one opracowywane i zatwierdzane przez ARiMR. Mając jednak na względzie sygnały o niewłaściwym podejściu do weryfikacji ryczałtu w procedurach MRiRW dokona ich analizy i przedstawi ewentualne uwagi/korekty. Powinno się to odbywać przy koordynacji ARiMR i z udziałem SW/LGD. Konieczne wydaje się również przeprowadzenie przez ARiMR szkolenia dla SW, z udziałem MRiRW, szczegółowo wyjaśniającego zasady rozliczania ryczałtu. Wytyczna w tym zakresie jest obecnie w przygotowaniu. Projekt do konsultacji powinien być przygotowany do końca grudnia br. Proponuje się wystąpić do LGD za pośrednictwem GTL z prośbą o doprecyzowanie, które kary powinny być skorygowane i w jaki sposób. Jednocześnie na obecnym etapie wdrażanie proponuje się nie dokonywać zmian w zakresie kamieni milowych i póki co skupić

		się na rzetelnym monitoringu sytuacji (analiza pod kątem tego czy przekazywane przez SW raporty/sprawozdania pozwalają na śledzenie bieżącej sytuacji czy konieczne są dodatkowe wymagania)
Nadmierna ingerencja SW w wewnętrzne regulaminy i procedury LGD		Reakcja MRiRW może nastąpić jedynie po otrzymaniu sygnału o takich działaniach ze strony SW. Nie ma możliwości podejścia do tej kwestii w sposób systemowy.

Zasady gwarantujące dobrą współpracę:

1. Zaufanie
2. Szacunek
3. Dialog
4. Partnerstwo
5. Odpowiedzialność za podejmowane decyzje
6. Rzetelne przeprowadzanie konsultacji przepisów prawa oraz procedur
7. Bieżąca wymiana informacji wertykalnie i horyzontalnie

